

ВИРІШЕННЯ ВХІДНОЇ ГРУПИ У РЕКОНСТРУЙОВАНИХ БУДІВЛЯХ ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТА КИЄВА

Розглядаються позитивні та негативні аспекти вирішення вхідної групи в реконструйованих будівлях кінця 19 – початку 20 сторіччя історичного середовища міста Києва. Аналіз вхідної групи проводиться з позицій стилістичних, композиційних і кольорових аспектів.

Ключові слова: історичні будівлі, вхідна група, червона лінія забудови, архітектурно-художнє оформлення, композиційне рішення.

Постановка проблеми. Фасади будівель – це обличчя міста. Фасади старих будівель – це також багатолітня історія. Питанням естетичного вигляду фасадів забудови історичного центру міста Києва повинно приділятися багато уваги з боку влади міста та компаній, які є власниками перших поверхів історичних будівель. Приватний власник часто на власний розсуд розпоряджається своїм приміщенням і вирішенням фасаду будівлі, який виходить на червону лінію забудови та є складовою частиною історичної структури міста. Тому легковажне оформлення перших поверхів будівлі, що спотворюють пропорції та цілісність архітектури будівлі та вулиці або площі в цілому, останнім часом стає, на жаль, частим явищем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонально-типологічний, містобудівний і стилістичний аспекти української архітектури кінця 19 – початку 20 сторіччя досліджені у працях О.Н.Ігнатова, В.Є.Ясієвича, В.В.Чепелика, М.М.Дьоміна, Т.Д.Товстенко, В.В.Водзинського та ін.

Аналіз пропорційної структури архітектурної форми та формотворення в архітектурі розглядається у дослідженнях І.Шевелєва, О.О.Тіца, І.Араухо, К.Афанасьєва, М.Брунова, Д.Підоу, Ю.С.Сомова, В.Є.Михайленка, М.І.Яковлева та ін.

Пропорційні, архітектурно-художні та семантичні особливості української житлової архітектури кінця 19 – поч. 20 ст. досліджені у працях В.Є.Ясієвича, В.В.Чепелика, К.Жукова, А.Ізотова, Л.К.Поліщук, О.І.Сідорової, О.М.Сердюк, Т.Скибицької, О.І.Марінченко та ін.

Мета статті. Дослідити позитивні та негативні сторони вирішення вхідних груп у приміщення сучасного призначення у будівлях кінця 19 – початку 20 сторіччя, які виходять на червону лінію забудови, в історичній частині міста Києва. Розглянути відповідність архітектурно-художнього оформлення входу композиційному та архітектурно-художньому вирішенню

фасаду будівлі. Дослідити особливості відображення нової функції приміщення в архітектурно-художньому вирішенні вхідної групи у поєднанні з рекламою.

Перед тим, як зайти в яку-небудь устанovu, людина обов'язково звертає увагу на фасад будівлі, в якій вона розміщується, та безпосередньо на оформлення самого входу в неї. Якість виконання та зовнішня привабливість входу в будівлю формують перше враження про те, що чекає всередині. Саме тому так важливо, щоб зовнішній вигляд входу в будівлю був добре продуманий, відповідав архітектурно-стилістичному вирішенню фасаду будівлі та новій функції реконструйованих приміщень.

Вік будівель історичної частини міста часто перевищує сто років, фасади мають композиційні, архітектурно-художні та стилістичні особливості і являють собою історичну й архітектурну цінність. Майже в усіх будівлях кінця 19 – початку 20 сторіччя в історичній частині Києва перші поверхи належать підприємцям. В основному будівлі такого типу розміщуються на центральних вулицях міста. Таке розташування вигідне для створення сучасних кафе, ресторанів, магазинів, офісів, невід'ємною частиною екстер'єру яких є приваблива вхідна група. Власники звикли використовувати і оформлювати свої володіння за особистим бажанням. На перший план виходить залучення уваги потенційних клієнтів за рахунок яскравих кольорів, екстравагантної реклами, сучасних архітектурних елементів, які іноді не відповідають архітектурі старої будівлі. Звичайно, збереження архітектурної цілісності та гармонійності фасаду у такому разі перестає цікавити домовласника. Такі вхідні групи знищують красу фасадів, порушують пропорції та масштаб. Звичайно, існують підприємці, які в тандемі з архітекторами та дизайнерами ретельно продумують дизайн вхідної групи в устанovu, і новий архітектурний елемент гармонійно вписується в композиційне і архітектурне вирішення фасаду та навіть стає привабливим акцентом в архітектурному середовищі. Тому необхідно виявити позитивні та негативні чинники вирішення входів у приміщення сучасного призначення в будівлях кінця 19 – початку 20 сторіччя, які складають 80% історичного ядра міста Києва.

Для дослідження розглянемо наступні приклади: будівлі, що знаходяться на вулицях Богдана Хмельницького, 53, Воровського, 15, Музейному провулку, 6, Хрещатик, 44 та Хрещатик, 42 та прибуткові будинки: Септера, по вулиці Воровського, 19, та будівля колишнього готелю «Київ» на бульварі Шевченка, 36.

Будівля колишнього готелю «Київ» у стилі романо-готичної архітектури знаходиться на бульварі Тараса Шевченка, 36. Вона належала київському аптекарю Миколаю Фроммету. Проектував будівлю відомий київський

архітектор В.Ніколаєв, що був головним архітектором міста та членом міської думи і управи [2]. Нині більшу частину першого поверху будівлі займає інтерактивний клуб «Босс» (рис. 1). Вхідна група у вищезазначений клуб не відповідає загальному стилю будівлі, суперечить архітектурним формам фасаду, порушує масштаб будівлі та виконана у неприпустимо яскравих кольорах, які зовсім не відповідають кольоровій гаммі фасаду.

Рис. 1. Будівля по бульвару Тараса Шевченка, 36.

Будівля Септера належала власнику булочної та кондитерської, купцю другої гільдії, Августу Яковлевичу Септеру. Її було зведено на вулиці Воровського, 19 (рис. 2) у 1909-1910 рр. у стилі модерн за проектом М.В.Клуга [2]. Зараз перші поверхи будівлі займають інтерактивний клуб і магазин квітів, вхідні групи яких, звичайно, не відповідають стилю фасаду будівлі. Пластикові двері виглядають на фасаді не просто чужорідно, а навіть убого, але такі двері встановлюються зараз повсякчасно, тому дана проблема стала систематичною. Взагалі, розташування закладів типу «інтерактивний клуб» в історичній забудові просто неприпустимо. Дикий колір їх вхідних груп повідомляє про відсутність культури, смаку та байдужість власника до вигляду будівлі та вулиці в цілому.

Дві вищезазначені будівлі є пам'ятками архітектури міста, біля входу в які розміщується табличка, що даний факт засвідчує. На ній ясно вказано, що будь-яке псування будівлі карається законом. Але, мабуть, низькоякісне оформлення вхідних груп у нові приміщення перших поверхів будівель, що псує архітектурно-художнє вирішення фасаду та руйнує його історично-архітектурну цілісність, порушенням закону не вважається.

Рис. 2. Будівля по вулиці Воровського, 19

Поряд з будівлею Септера знаходиться ще одна стара будівля, по вулиці Воровського, 15 (рис. 3), перший поверх якої займають маленький продуктовий магазин, ще один інтерактивний клуб і банк. Їх входи знаходяться у дисгармонії не тільки зі стилем забудови, а ще й між собою. Суперечливість форм, порушення пропорцій фасаду, невиправдана контрастність, яскравість, а подекуди і флюорисцентність кольору – в котрий раз повторювані помилки при створенні вхідних груп установ.

Розміщення модних магазинів у центрі міста є природною необхідністю, але архітектурно-художнє вирішення вітрин у будівлях по вулиці Хрещатик, 42 (рис. 4) та Хрещатик, 44 (рис. 5) вражає своєю немасштабністю по відношенню до структури фасадів. Форми входів суперечать архітектурним формам фасаду, кольори не відповідні загальній гаммі. Знищення старих вікон і встановлення нових, збільшених розмірів, порушують пропорції фасаду та вносять хаос у структуру будівлі.

Рис. 3. Будівля по вулиці Воровського, 15

Рис. 4. Будівля по вулиці Хрещатик, 42

Негативних прикладів достатньо, їх можна побачити багато на історичних вулицях міста. Але хочеться відмітити і позитивний приклад – вирішення вхідної групи в будівлю по вулиці Богдана Хмельницького, 53 (рис.6), де знаходиться готель «Опера». Тут використано виносні ковані крильця та піддашся, які були характерні для київської архітектури кінця 19 – початку 20 сторіччя [1]. Вхідна група приваблива та гармонує з фасадом усієї будівлі. Такі крильця залишилися ще на вулиці Ярославів Вал, 3, а також у будівлі на розі вулиці Малої Житомирської та Михайлівського провулку, 13/6.

Рис. 5. Будівля по вулиці Хрещатик, 44

Рис. 6. Будівля по вулиці Богдана Хмельницького, 53

Спроба відновити зовнішній вигляд дверей у стилі модерн відбулася у власників VIP-клубу «Фаворит», що розташовується на першому поверсі будівлі по Музейному провулку, 6 (рис. 7). На дверях зберігся характерний

для стилю орнамент, розмір вхідної групи пропорційний фасаду. Позитивними ознаками оформлення також є відповідна стилю форма та спокійні кольори.

Рис. 7. Будівля по Музейному провулку, 6

Висновки. В оформленні вхідних груп до будівель хоч і зустрічаються позитивні приклади, але негативні переважають, і основні помилки повторюються. Оскільки вхідні групи знаходяться на перших поверхах, у зоні безпосереднього сприйняття їх перехожими, вони повинні бути масштабні людині. Але невиправдане збільшення розмірів вхідних груп і вітрин стало, на жаль, тенденцією в київській забудові. Звичайно, перші поверхи мають бути максимально інформативними, але ця інформація, що найчастіше буває у вигляді реклами, повинна бути стилістично та колористично вивірена і відповідати пропорціям будівлі та оточуючої забудови.

Перш ніж розробляти проект вхідної групи слід провести пропорційний аналіз фасаду, визначити характерні для фасаду вертикальні та горизонтальні співвідношення частин, виявити характерні для будівлі та оточуючого середовища архітектурні елементи, знайти засоби використання цих пропорційних відношень та елементів у поєднанні з новими формами та матеріалами. При використанні сучасних форм і матеріалів у вирішенні вхідної групи необхідно знайти розумний компроміс, врівноважити за масами, пропорціями, формою, кольором і стилем з архітектурою будівлі. У разі необхідності акцентування вхідної групи будівлі бажано використовувати прийом виносних ганків, у які може бути тактовно вмонтована реклама та які були характерні для забудови Києва кінця 19 –

початку 20 сторіччя. Бажано використовувати матеріали, які були характерні для оформлення вхідних груп і вирішення перших поверхів у забудові цього періоду, а саме: металеві, а в деяких випадках залізобетонні конструкції. Зараз модною тенденцією є використання великих скляних поверхонь в архітектурі будівель. Включення скляних елементів у вирішення вхідної групи може стати цікавим архітектурним акцентом, але їх необхідно розчленовувати у пропорційних відношеннях, характерних для архітектури фасаду будівлі, та створювати грамотні стилізації за мотивами оточуючого архітектурного середовища.

Список використаних джерел

1. Єрвалов-Пилипчак Б.Л. Архітектура імперського Києва. – К.: А.С.С; НДІТІАМ, 2000. – 192 с.
2. Михайленко В.Є., Яковлєв М.І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Каравела, 2008. – 304 с.
3. Сідорова О.І. Семантика київських фасадів. – К.: Українська академія мистецтва, випуск 16, 2009. – С. 163-173.
4. Сідорова О.І. Художньо-структурні особливості архітектурних фасадів житлових будівель Києва кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К.: Українська академія мистецтва, випуск 15, 2008. – С. 184-193.
5. Скібіцька Т. Прибутковий будинок як провідний архітектурний тип у забудові міст України кінця ХІХ-ХХ ст. – К.: НДІТІАМ, 1995. – 365 с.
6. Товстенко Т.Д. Реконструкция исторической застройки городов. – К.: Будівельник, 1984. – 72 с.
7. Ясиевич В.Е. Архитектура Украины на рубеже ХІХ-ХХ веков. – К.: Будівельник. 1988. – 184 с.

Аннотация

Рассматриваются положительные и отрицательные аспекты решения входной группы в реконструированных зданиях конца 19 - начала 20 столетия исторической среды города Киева. Анализ входной группы проводится с позиций стилистических, композиционных и цветовых аспектов.

Ключевые слова: исторические здания, входная группа, красная линия застройки, архитектурно-художественное оформление, композиционное решение.

Annotation

We consider the positive and negative aspects of the decision of entrance in the reconstructed buildings from the late 19 - early 20 century, the historic environment of Kiev. Analysis of the input group is conducted from the standpoint of stylistic, compositional, and color perspective.

Keywords: the historic buildings, entrance, the red line of building, architectural and artistic design, compositional solution.